

ملاحظات اخلاقی در روش کمک باروری رحم جایگزین

فریبا اصغری (M.D.)

- مرکز تحقیقات اخلاق و تاریخ پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی- درمانی تهران، تهران، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: روش‌های کمک باروری تحول عظیمی در توانمندی بقای نسل و تحکیم ساختار خانواده زوج‌های نابارور ایجاد کرده است. اما این فن‌آوری نیز مانند هر فن‌آوری جدید دیگر در پزشکی با خود سئوالاتی در مورد درستی و نادرستی اخلاقی آن پیش می‌کشد. هدف از این مقاله بررسی مسایل اخلاقی در روش کمک باروری مادر جایگزین با استناد به اصول اخلاق زیستی است.

اتونومی یکی از اصول اخلاق زیستی است که دلالت آن در فرایند مادر جایگزین به شکل حق مادر جایگزین در امتناع از مراقبت حین بارداری و اهداء کودک به والدین ژنتیکی می‌باشد. لحاظ نمودن مشاوره‌های کامل برای تمام افراد درگیر در این فرایند می‌تواند با احترام به حق اتونومی افراد در انتخاب آزادانه و آگاهانه این روش، پذیرش مسئولیت و تعهداتشان را در این قرارداد افزایش دهد. اصل دیگر اخلاقی رعایت سود رسانی و عدم اضرار به افراد درگیر در این فرایند است. برای رعایت اصل عدم اضرار لازم است تمامی معاینات، آزمایشات و مراقبت‌های مربوط به پیشگیری از آسیب به مادر جایگزین و کودک بعمل آورده شود. عدالت اصل دیگر اخلاقی است که در این فن‌آوری مطرح است. بهره‌برداری اقتصادی در مادر جایگزین باعث استفاده ابزاری از انسان و استثمار زنان کم درآمد به نفع خدمت‌رسانی به افراد پر درآمد خواهد شد. تعیین روش‌هایی برای کنترل پرداخت در ازای انجام فرایند مادر جایگزین و تبدیل آن به اقدامی نوع دوستانه می‌تواند این نقیصه اخلاقی را سامان دهد.

نتیجه‌گیری: مادر جایگزین به شرط رعایت برخی ضوابط، فرایندی قابل قبول، اخلاقی و نوع دوستانه به منظور ارائه خدمت به زوج‌های نابارور است و برای اطمینان از رعایت این ضوابط، نظارت یک کمیته اخلاق مستقل از تیم درمان ضروری است.

کلید واژگان: مادر جایگزین، اصول اخلاق زیستی، استقلال فردی، سود رسانی، عدم ضرر رسانی، عدالت، ملاحظات اخلاقی، روش‌های کمک باروری.

مسئول مکاتبه: فریبا اصغری (M.D.)، مرکز تحقیقات اخلاق پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی- درمانی تهران، طبقه چهارم، پلاک ۲۱، نبش پورسینا، خیابان شانزده آذر، تهران، ایران.

پست الکترونیک: fasghari@tums.ac.ir